

I. JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. '

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. **Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.** Vzdělávání v Cizím jazyce **předpokládá** dosažení úrovně A2, vzdělávání v Dalším cizím jazyce **předpokládá** dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Specifické cíle vzdělávací oblasti:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitku a ke sdělování názoru

- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům
- umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Nejčastější formy výuky:

- Frontální výuka
- Skupinová práce
- Práce v párech
- Individuální

Metody používané při výuce:

- práci s textem, knihou
- práce se slovníky
- pravopisná cvičení
- diktáty a doplňovačky
- mluvní cvičení

- všeobecné rozborý
- výklad
- rozhovory
- prezentace básní a písní (autorské i vlastní)
- účast v soutěžích a olympiádách
- využití dostupného tisku
- využití internetu
- práce s počítačem (hledání informací)
- poslechová cvičení
- využívání TV programů, videa, magnetofonových nahrávek a dalších mediálních pomůcek
- besedy s rodilými mluvčími
- dialog a diskuse
- prvky dramatické výchovy
- audio-video projekce
- exkurze
- návštěvy kulturních akcí
- spolupráce se školami v zahraničí (dopisování, mailování,...)
- projektová práce
- využívání her

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v těchto vzdělávacích oborech:

Český jazyk a literatura (1. – 9. ročník)

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné použití jednotlivých poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užití češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům pochopit společensko-kulturní souvislosti jazykového vyjadřování. Vytváří předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchovy, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné

intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Anglický jazyk (1. - 9. ročník)

Obsahovou náplní Aj je nácvik řečových dovedností, a to receptivních, produktivních, interaktivních a mediačních pomocí jazykových prostředků. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba stanovených tematických okruhů používaných učebnic a komunikačních situací, které odpovídají vyspělosti žáků, jejich zájmům, nadání a potřebám budoucího povolání.

Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni se dorozumět s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech. Žáci musí rovněž porozumět čtenému textu, který výběrem slov odpovídá jejich jazykové úrovni.

Žáci se seznamují s kulturním odkazem a reáliemi cizích zemí, které tímto jazykem hovoří. Úroveň znalosti cizího jazyka vede žáky k pochopení těchto kultur, prohlubuje v nich toleranci k nim a je nedílnou součástí komunikace mezi nimi.

Osnovy ŠVP v oblasti cizího jazyka jsou koncipovány jako otevřené a v návaznosti na jazykovou úroveň jednotlivých skupin umožňují přizpůsobit (rozšířit příp. zredukovat) obsah učiva v jednotlivých obdobích.

Žáci začínají s výukou cizího jazyka – Angličtiny v 1. třídě s časovou dotací 1 hodiny týdně, pokračují ve 2. třídě dvouhodinovou týdenní časovou dotací a od 3. třídy mají ve všech ročnících tříhodinovou časovou týdenní dotaci. Výuka probíhá většinou v optimálních skupinách podle počtu žáků v jednotlivých ročnících. Výuka cizího jazyka je z obsahového hlediska rozdělena na tři období:

1. stupeň 1. období (1. – 2. třída)

1. stupeň 2. období (3. – 5. třída)
2. stupeň 3. období (6. – 9. třída)

Výuka probíhá v jazykových učebnách a ve kmenových třídách, je založena na modelu britské angličtiny, ale žáci jsou seznamováni také s ostatními dialekty, zejména s americkou angličtinou.

Další cizí jazyk - Německý a Španělský jazyk - 6. – 8. ročník - volitelný

Další cizí jazyk je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a vytváří ve výchovně-vzdělávacím procesu předpoklady pro úspěšné zapojení žáků do vzájemné komunikace mezi lidmi v rámci integrované Evropy a světa. Umožňuje žákům zvýšit možnosti v jejich osobním životě, zejména s ohledem na jejich další studia a budoucí pracovní uplatnění. Proto je zařazen na druhý stupeň pro žáky v celkové dotaci 6 vyučovacích hodin – vyučujeme jej tedy od 6. do 8. ročníku po 2h týdně.

Učivo v oblasti dalšího cizího jazyka je koncipováno jako otevřené a v návaznosti na jazykovou úroveň jednotlivých skupin umožňuje jeho rozšíření či zredukování. Pro zájemce o tento jazyk je také otevřen povinně volitelný předmět Konverzace v německém jazyce a konverzace v anglickém jazyce, který se bude vyučovat v 9. ročníku.